

Spårhållare till spiralspårhandtag.

Uppfinningen avser upp- och nedfällbar spårhållare till roderlås för båtar med rorkult och spiralspårhandtag.

Uppfinningens bakgrund.

Roderlåset "Styrman Jonsson" används främst i segelbåtar med rorkult, för att hålla kursen när rorsman önskar släppa rorkulten. Det består i huvudsak av en rorkultsförlängare med ett handtag med ett spiralskuret spår, benämnt *spiralspårhandtag*, som kan läggas ned i en i vardera båtsidan fäst *spårhållare*, varvid rorkulten låses till önskad rodervinkel. Genom vridning av handtaget när det ligger i en av hållarna kan rodervinkeln fininställas utefter handtagets hela längd (se Sv Patent nr 520 104).

Spårhållaren har en uppfällbar hållplatta med ett u-format urtag, som i sin botten har en halv gängbom anpassad till handtagets spiralskurna spår, i vilket spiralspårhandtaget trycks ned när låset används. Hållplattan är lagrad i en bottenplåt med fyra uppvikta öron, med en axel genom hållplattans undre kant och hål i det främre parets uppvikta öron. Det bakre paret öron skyddar hållplattan i nedfällt läge, när låset inte används. Hållaren har en arreteringsanordning som håller hållplattan i ett av tre lägen, nedfäld = 0 grader, uppfäld = 90 eller 180 grader.

Arreteringen sker genom en fjäder mellan bottenplåten och hållplattan, vilken går i ingrepp i urfräsningar i hållplattan.

Spårhållarna monteras, en i vardera båtsidan, vanligtvis horisontellt ovanpå sittbrunnssargen, ungefär vinkelrätt mot rorkultens främre ända. Vid användning fälls hållplattan upp till arretering = 90 grader. Är sargens översida för smal för montering ovanpå densamma, monteras hållaren vertikalt på insidan av sittbrunnen, och fälls vid användning upp till arretering = 180 grader.

Anordningen fungerar tekniskt utmärkt, men har en stor olägenhet. Platsen där hållaren skall placeras, d.v.s. ungefär vinkelrätt mot rorkultens främre ända, är densamma som rorsman normalt sitter på vid manuell styrning. Hållaren med sitt kantiga utförande och relativa höjd p.g.a. arreteringsanordningen, begränsar valet av sittplats och inskränker rörligheten. Vidare fångas kläder och tågvirke lätt i hållaren.

Uppfinningens ändamål och viktigaste kännetecken.

Ändamålet med uppfinningen är att skapa en uppfällbar spårhållare (Fig. 1) med låg profil utan utstickande delar och med rundade kanter (9). Då lägsta höjd i nedfällt läge i princip bestäms av hållplattans (3) tjocklek, har kravet på låg profil lösts genom att bottenplåten ersatts av en rektangulär *basplatta* (1) med obetydligt större tjocklek än hållplattan (3), och som har ett rektangulärt urtag som gör att det bildas två fjädrande skänklar (2) mellan vilka hållplattan (3) är lagrad på en axel (4) genom skänklarna. Hållplattans (3) arretering i tre lägen är löst genom att basplattans (1) ena eller båda skänklar (2) har ett längsgående v-format knaster (8) i axelcentrum, vilket går i ingrepp i motsvarande korsvisa urspårningar (5) i hållplattan (3). Basplattans övre kanter är rundade (9), vilket tillsammans med den låga profilen gör det möjligt att välja sittplats utan olägenhet, samt att kläder och tågvirke icke fångas i hållaren (Fig. 1).

Beskrivning av ritningen.

Ritningen har 3 st figurhänvisningar, Fig. 1, Fig. 2, och Fig. 3, samt 9 st hänvisningar till ritningsdetaljer, (1), (2), o.s.v.

Fig. 1 visar spårhållaren med sina tre delar, en basplatta (1) med två skänklar (2), en hållplatta (3) med ett u-format urtag för spiralspårhandtaget, samt en axel (4) för sammankoppling av basplattan (1) och hållplattan (3).

Fig. 2 visar hållplattan (3) med sitt u-formade urtag (6) med en halv gängbom (7) för spiralspårhandtaget och korsvisa urspårningar (5) runt axelcentrum för arretering.

Fig. 3 visar en av basplattans (1) skänklar (2), med ett längsgående knaster (8) i axelcentrum, som går i ingrepp i hållplattans (3) korsvisa urspårningar (5) vid arretering, samt basplattans rundade överkanter (9).

Beskrivning av utförande.

Basplattan (1) är rektangulär, med ett rektangulärt urtag, mellan vilkas fjädrande skänklar (2) hållplattan (3) är lagrad på en axel (4) genom de båda skänklarna (2). En eller båda av skänklarna (2) har ett längsgående v-format knaster (8), som går i ingrepp i motsvarande korsvisa urspårningar (5) i hållplattan (3). Denna kan härigenom arreteras i ett av tre lägen, 0 grader (nedfälld), 90 eller 180 grader (uppfälld).

Basplattans (1) överkanter är rundade (9) för att ej fånga i kläder eller tågvirke och för att erbjuda bra sittkomfort vid manuell styrning.

Basplattan (1) är i sin del bakom skänklarna (2), något tjockare än hållplattan (3) och skänklarna (2), för att förhindra att dessa senare bromsas mot monteringsunderlaget i sina rörelser vid upp- och nedfällning. Uppfällning av hållplattan (3) sker genom att med ett finger i urtaget (6) greppa om gängbommen (7) och dra upp plattan. Konstruktionen och utförandet gör det fördelaktigt att tillverka hållplatta (3) och basplatta (1) genom formsprutning av plast.